

UCHWAŁA NR IX..2025
RADY MIASTA JASTRZĘBIE-ZDRÓJ

z dnia września 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Jastrzębie-Zdrój
na lata 2025-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 176 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r. poz. 49)

Rada Miasta Jastrzębie-Zdrój
uchwała

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Jastrzębie-Zdrój na lata 2025-2027” w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

UZASADNIENIE

Niniejszy program jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny realizowanego w Mieście Jastrzębie-Zdrój w latach 2022-2024. Opracowany został w oparciu o art.176 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny koncentrują się na tworzeniu warunków do prawidłowego funkcjonowania rodzin oraz wspieraniu ich w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Celem programu jest udzielanie rodzinom przeżywającym trudności odpowiedniego wsparcia, zapobieganie nasilaniu się problemów społecznych i zapewnienie dzieciom możliwość wychowywania się w środowisku rodzinnym. Zadaniem programu jest również integrowanie i koordynowanie działań instytucji oraz organizacji działających na rzecz dzieci i rodzin, a także zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej poprzez wzmacnianie potencjału rodzin biologicznych.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne i konieczne.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miasta Jastrzębie-Zdrój

z dnia.....2025 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY na lata 2025-2027

SPIS TREŚCI

I. Wstęp.....	3
II. Podstawa prawna Programu.....	4
III. Diagnoza Społeczna rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej.....	4
IV. Analiza SWOT.....	12
V. Odbiorcy Program.....	13
VI. Realizatorzy Programu.....	13
VII. Cel główny i cele szczegółowe.....	13
VIII. Finansowanie Programu.....	14
IX. Efekty i realizacja Programu.....	14
X. Monitorowanie	15
XI. Podsumowanie.....	15

I. WSTĘP

Dla prawidłowego rozwoju dziecka nie wystarczy tylko zapewnienie opieki materialnej. Należnym było by stworzenie poczucia przynależności do kogoś, dawanie oparcia, obdarzanie miłością i okazywanie zainteresowania.

Niniejszy program jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny realizowanego w Mieście Jastrzębie-Zdrój w latach 2022-2024. Opracowany został w oparciu o art.176 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, która jest podstawową komórką społeczeństwa. To właśnie w rodzinie nabywamy wiedzę o otaczającym nas świecie oraz panujących między ludźmi relacjach. Rodzina jako pierwsze i bardzo znaczące środowisko wychowawcze dziecka powinna nauczyć dziecko wyrażania swoich uczuć oraz ukazać co jest dobre, a co złe. Bardzo ważne jest, aby zachować prawidłowość ról społecznych. **Rodzina odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu młodych ludzi, którzy będą świadomi swojej wartości. Będą empatyczni i przygotowani do budowania stabilnych i „zdrowych” relacji rodzinnych w przyszłości.**

Współczesne rodziny funkcjonują w dynamicznie zmieniającym się świecie, co niesie ze sobą liczne wyzwania i trudności. Rozwój cywilizacji, nieustanny pośpiech, wszechobecność mediów społecznościowych – wszystko to może negatywnie wpływać na rodzinę i jej wartości, prowadząc do osłabienia więzi, problemów z komunikacją i rozwiązywaniem konfliktów, a także zmniejszenia odporności na przeciwności losu. Zmiany społeczne, ekonomiczne i kulturowe stawiają przed rodzinami nowe wymagania, z którymi nie zawsze łatwo jest się zmierzyć. W odpowiedzi na te potrzeby, gmina podejmuje działania mające na celu stworzenie kompleksowego systemu wsparcia, umożliwiającego rodzinom pełne i harmonijne funkcjonowanie. Gminny Program Wspierania Rodziny jest odpowiedzią na te wyzwania i stanowi kompleksowy dokument określający cele, zadania oraz kierunki działań mających wzmocnić rolę rodziny w życiu społecznym, poprawić jakość życia rodzin oraz zapewnić dzieciom optymalne warunki rozwoju. Określając adekwatne cele, zadania i działania przyczynimy się do poprawy jakości życia rodzin z naszej społeczności. Należy pamiętać, że każda rodzina jest inna i mierzy się ze swoimi wyzwaniami. Wsparcie powinno być

dostosowane do jej indywidualnych potrzeb. Ponadto wcześniejsze wykrywanie i zapobieganie problemom rodzinnym jest efektywniejsze niż późniejsza interwencja. Należnym jest skoordynowanie działań wszystkich instytucji, tak aby były zaangażowane we współpracę z rodziną. Kiedy rodziny będą posiadały wiedzę, że mogą liczyć na realne wsparcie, zwiększy się ich poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji. Mając na uwadze powyższe oraz kierując się zasadą dobra dziecka i rodziny opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027.

II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Jastrzębie-Zdrój na lata 2025-2027 jest spójny z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego, oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Jastrzębie-Zdrój na lata 2021 – 2027. Podstawa prawna działań:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r o ochronie zdrowia psychicznego.

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Diagnoza społeczna ma na celu przedstawienie aktualnych potrzeb i zakresu wsparcia dla rodzin mieszkających na terenie Miasta Jastrzębie-Zdrój.

Gmina Jastrzębie-Zdrój należy do województwa śląskiego. Siedzibą gminy jest Miasto Jastrzębie-Zdrój. Gminę tworzy 6 jednostek pomocniczych – sołectw.

Ludność gminy wynosi 77 004 osób (stan na 30.09.2024r. - dane z Urzędu Miasta – WSOiK).

Poniższa tabela obrazuje strukturę ludności na terenie Miasta w latach 2022-2024.

Tabela nr 1 – struktura ludności w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców	79 147	78 146	77 004

Dzieci i młodzież do 18 roku życia	13 598	13 246	12 591
Kobiety w wieku 18-59 lat	22 158	21 824	21 417
Mężczyźni w wieku 18-64	24 346	23 963	23 518
Kobiety w wieku 60 lat i więcej	12 525	12 554	12 750
Mężczyźni w wieku 65 lat i więcej	6 520	6 559	6 728

Źródło: opracowania własne na podstawie danych Urzędu Miasta

Analizując powyższe dane zauważyć można tendencję malejącą dotyczącą ogólnej liczby mieszkańców. Większą część mieszkańców stanowili mężczyźni w wieku produkcyjnym. Społeczeństwo starzeje się, spada populacja osób w wieku produkcyjnym. Spada liczba dzieci i młodzieży.

Na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Jastrzębiu-Zdroju wynika, że na dzień 30 września 2024 roku zarejestrowanych było 1081 osób bezrobotnych, z prawem do zasiłku 114 osób. Ogólna tendencja wskazuje na poprawę sytuacji na rynku pracy w mieście.

Tabela nr 2 – liczba osób bezrobotnych w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024 wrzesień 2024
Bezrobotni ogółem	1041	1111	1081
Bezrobotni długotrwale ogółem	432	422	413
Bezrobotni z prawem do zasiłku ogółem	136	154	114
Przeciętna stopa bezrobocia na obszarze miasta Jastrzębie-Zdrój	3,6	3,5	3,4

Źródło: opracowania własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy

Poniżej przedstawiono dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju w okresie od stycznia 2022 roku do grudnia 2024 roku dotyczące ilości rodzin objętych pomocą finansową Ośrodka Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju.

Tabela nr 3 – liczba rodzin objęta pomocą finansową w latach 2022-2024

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2022	859	1371
2023	794	1264
2024	770	1189

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Liczba osób korzystających z pomocy finansowej wykazuje tendencję spadkową, co może wynikać z kilku czynników. Jednym z głównych powodów może być poprawa sytuacji gospodarczej – więcej osób znajduje zatrudnienie i jest w stanie samodzielnie zaspokoić swoje podstawowe potrzeby. Dodatkowo, rządowe programy socjalne, takie jak np. „Rodzina 800+”, wspierają budżety domowe i zmniejszają konieczność ubiegania się o pomoc z OPS. Spadek liczby świadczeniobiorców może być również związany z poczuciem stygmatyzacji, które towarzyszy korzystaniu z pomocy społecznej – niektóre osoby rezygnują z ubiegania się o świadczenia mimo trudnej sytuacji. Spadek wynikać może również z powodu migracji zarobkowej.

Tabela nr 4 – główne powody przyznania pomocy społecznej w latach 2022-2024

Występujący problem w rodzinie	Liczba środowisk na dzień		
	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024
Ubóstwo	621	559	535
Długotrwała lub ciężka choroba	317	283	287
Bezrobocie	321	292	243
Niepełnosprawność	373	359	376
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	53	52	45
Alkoholizm	77	61	55
Wielodzietność	49	46	39
Narkomania	17	11	14
Przemoc domowa	6	8	6
Bezdomność	75	80	104

Źródło: Sprawozdanie roczne OPS

Wskazane dysfunkcje takie jak: bezrobocie, alkoholizm, przemoc bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia

gospodarstwa domowego. Bezradność ta oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi powinno być traktowane priorytetowo przez wszystkie instytucje zaangażowane w pracę z rodziną, gdyż dotyczy to najmłodszych i najbardziej zależnych mieszkańców – dzieci.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej objął pracą socjalną 385 rodzin, w których prowadzono działania z 1051 osobami. W porównaniu do roku 2023, w którym pracą socjalną objęto 316 rodzin, odnotowano wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia. Praca socjalna realizowana była z wykorzystaniem różnych narzędzi, w tym kontraktu socjalnego, który stanowi formę współpracy między klientem a pracownikiem socjalnym, mającą na celu poprawę sytuacji życiowej rodziny i stopniowe uniezależnianie się od systemu pomocy społecznej.

W 2024 roku zawarto 106 kontraktów socjalnych, co stanowi niewielki spadek w porównaniu do roku poprzedniego, w którym podpisano 109 takich kontraktów. Spadek ten, przy jednoczesnym wzroście liczby rodzin objętych pomocą, może świadczyć o większym zróżnicowaniu potrzeb rodzin oraz konieczności stosowania indywidualnie dopasowanych form wsparcia. Kontrakt socjalny pozostaje jednak istotnym i skutecznym narzędziem aktywizacji i wzmacniania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin.

Rodzina, która nie zaspokaja potrzeb emocjonalnych jej członków, nie zapewnia bezpieczeństwa i odpowiednich warunków do prawidłowego rozwoju i wzrastania dzieci to rodzina dysfunkcyjna. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Podkreślić należy jak ważne jest znaczenie i rola rodziny w całości kształcie rozwoju dziecka, a umiejętności wychowawcze rodziców mają kluczowe znaczenie. Rodziców, którzy są nacechowani negatywnymi wzorcami zachowań w sposób stały i dominujący wpływają na funkcjonowanie dzieci. Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy do zadań obowiązkowych gminy. Rodziny biologiczne, które z różnych przyczyn nie radzą sobie w opiece i wychowywaniu dzieci mogą zostać objęte wsparciem w postaci asystenta rodziny. Wspierające działanie asystenta rodziny ma celu uświadomienie rodzinie jej ograniczeń i możliwości, podjęcie przez nich działań umożliwiających rozwiązanie problemów, poprawę jej funkcjonowania i polepszenia sytuacji. Głównym zadaniem asystenta rodziny jest niedopuszczenie do rozdzielenia dziecka z rodziną.

W 2024 roku tut. Ośrodek zatrudniał 7 asystentów rodziny (z czego 1 asystent był długotrwale nieobecny) w systemie zadaniowego czasu pracy. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny nie może mieć pod swoją opieką więcej jak 15 rodzin. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem własnych zasobów. Nadmienić należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zdarzają się rodziny, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci do podjęcia współpracy, brak motywacji w celu poprawy sytuacji w rodzinie uniemożliwiają realizację planu pomocy rodzinie. Brak współpracy stanowi jedną z głównych przyczyn zakończenia pracy asystenta w rodzinie.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022-2024.

Tabela nr 5 - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba asystentów rodziny	6	7	7
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	95	117	99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS Jastrzębie-Zdrój

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności i przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Zgodnie z art.11 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny ośrodka pomocy społecznej albo centrum usług społecznych przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy wynika konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje z wnioskiem o przydzielenie asystenta rodziny. Po otrzymaniu wniosku przydziela się rodzinie asystenta rodziny. Asystenci realizują działania na rzecz wspierania rodziny w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu wskazanym przez rodzinę. Po dokonaniu diagnozy sytuacji w rodzinie, określeniu zasobów, ograniczeń, oczekiwań oraz potrzeb rodziny, asystenci przy współudziale rodziny oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym opracowują plan pracy z rodziną. Okres wsparcia udzielanego rodzinie przez asystenta jest dostosowywany indywidualnie do jej potrzeb.

Do zadań asystenta rodziny zgodnie z treścią art. 15 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy w szczególności :

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem;
13. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
14. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
15. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem";
16. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
17. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
18. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
19. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
20. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

21. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną. Podejmowane działania przez asystenta rodziny mają na celu doprowadzić do ustabilizowania sytuacji w tych rodzinach.

Zgodnie z art.9 Ustawy z dnia 9 czerwca o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

1) instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;

2) placówek wsparcia dziennego;

3) rodzin wspierających.

Na terenie naszego miasta funkcjonują dwie placówki wsparcia dziennego. Funkcjonowanie Placówek jest dużym wsparciem dla dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Placówki przeznaczone są dla dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 17 roku życia. Placówki Wsparcia Dziennego zapewniają swoim podopiecznym kompleksowe wsparcie: opiekę, bezpieczeństwo, pomoc w nauce, wsparcie emocjonalne w trudnych sytuacjach oraz ciekawe zajęcia rozwojowe takie jak na przykład techniki usprawniające pamięć i warsztaty kreatywne o różnorodnej tematyce. Wychowawcy starają się wzmacniać poczucie własnej wartości dzieci. Kadra placówki skupia się także na organizowaniu zajęć sportowo-rekreacyjnych, wskazując na alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, dba również o integrację grupy wychowanków. Pierwsza placówka zlokalizowana przy ul. Dunikowskiego 7 na os. Przyjaźń prowadzona w formie opiekuńczej. Działa od poniedziałku do piątku w godzinach 14:00-18:00. W 2024 roku do placówki uczęszczało 41 podopiecznych.

Druga z placówek znajduje się na os. Szeroka przy ul. Gagarina 116. Jest to placówka specjalistyczna. Placówka wsparcia dziennego typu specjalistycznego to miejsce, które oferuje kompleksową pomoc dzieciom i młodzieży zmagającym się z trudnościami emocjonalnymi, społecznymi lub rozwojowymi. W placówce realizowane są zajęcia socjoterapeutyczne, które wspierają uczestników w rozwijaniu umiejętności społecznych, budowaniu poczucia własnej wartości oraz radzeniu sobie z emocjami. Dodatkowo prowadzone są zajęcia logopedyczne, mające na celu korygowanie wad wymowy, rozwijanie komunikacji werbalnej oraz wspomaganie ogólnego rozwoju językowego dzieci. Dzieci i młodzież mogą z niej korzystać od poniedziałku do piątku od 14:00 do 18:00. Do placówki w 2024 roku zapisanych było 38 podopiecznych.

Kiedy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że wzrosła liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Głównym powodem umieszczania dzieci w pieczy jest:

- uzależnienie rodziców od alkoholu,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- pólsieroctwo.

W Jastrzębiu-Zdroju nie realizuje się zabezpieczeń dzieci z domów rodzinnych z powodu ubóstwa. Nie zdarzyło się ani razu w ubiegłym roku, aby zachodziła konieczność zabrania dzieci do rodziny zastępczej z powodu trudnej sytuacji finansowej: biedy, bezrobocia.

Tabela nr 7 – Liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022-2024

Rok	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych w tym pogotowie rodzinne
2022	129	43	16
2023	138	38	19
2024	145	31	25

Występowanie przemocy w rodzinie jest jednym z przejawów dysfunkcyjności. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony bliskich osób – doznane urazy, krzywdy psychiczne i fizyczne, w bardzo negatywny sposób wpływają na funkcjonowanie oraz kształtowanie osobowości młodego człowieka. W efekcie, w dorosłym życiu mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresja, próby samobójcze oraz powielanie negatywnych zachowań rodziców (stosowanie przemocy wobec swoich dzieci). Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zgodnie z jej zapisami w Jastrzębiu-Zdroju

funkcjonuje Zespół Interdyscyplinary. Poniższa tabela przedstawia ilość założonych kart w procedurze „Niebieskie karty”.

Rok	Ilość założonych Niebieskich Kart
2022	212
2023	245
2024	221

Tabela nr 8 - Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2022-2024

15 lutego 2024 roku weszła w życie Ustawa ochrony małoletnich przed krzywdzeniem (**art. 22b i 22c Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniu przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich**). Nowa ustawa ma zwiększyć bezpieczeństwo i ochronę najmłodszych, a także spowodować szybkie i skuteczne reagowanie na ich krzywdę. Ustawa nakłada obowiązek wdrożenia szczegółowych standardów ochrony dzieci we wszystkich placówkach, gdzie dzieci przebywają. **Również w Ośrodku Pomocy Społecznej opracowano Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.**

IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT - narzędzie badawcze, które kompleksowo przedstawi diagnozę systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Pozwoli zidentyfikować moce i słabe strony oraz szanse i zagrożenia niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowania skutków.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Wykwalifikowana kadra pracownicza działająca na rzecz rodziny 2. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w zakresie prawidłowego wypełniania ról społecznych. 3. Funkcjonowanie na terenie miasta placówek	1. Niechęć osób i rodzin do udziału w działaniach wspierających. 2. Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych. 3. Niechęć Klientów OPS do możliwości skorzystania z porad i pomocy specjalistów.

<p>wsparcia dziennego.</p> <p>4. Zapewnienie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – Zespół Interdyscyplinarny.</p> <p>5. Podejmowanie działań zapobiegających umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.</p> <p>6. Utworzenie mieszkań treningowych</p> <p>7. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego .</p> <p>8. Spadek bezrobocia</p> <p>9. Funkcjonowanie rządowych programów, m.in. „Posiłek w szkole i w domu”</p>	<p>4. Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie na instytucje.</p> <p>5. Brak specjalistów psychiatrii dziecięcej.</p> <p>6. Długie terminy oczekiwania na wsparcie.</p> <p>7. Problem z emocjami i stresem u dzieci i młodzieży</p>
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p>1. Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej</p> <p>2. Edukacja rodziców, poprawa samodzielności funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych w społeczeństwie.</p> <p>3. Zatrudnienie kadry dodatkowych specjalistów do pracy z dziećmi i rodziną.</p> <p>4. Promocja działań na rzecz higieny psychicznej.</p> <p>5. Rozpowszechnianie i promowanie działań wspierających rodziny.</p> <p>6. Zwiększenie zatrudnienia w Ośrodku Pomocy Społecznej o kolejnych asystentów rodziny.</p>	<p>1. Zanik więzi i tradycji rodzinnych.</p> <p>2. Coraz częstsze niepokojące zachowania u dzieci i młodzieży, w tym nasilenie agresji i postaw odbiegających od norm społecznych, samookaleczenia, autoagresja, próby samobójcze.</p> <p>3. Pogłębiający się problem uzależnień, obejmujący alkohol, narkotyki, substancje psychoaktywne, nadmierne korzystanie z gier komputerowych i telefonów.</p> <p>4. Zwiększające się wydatki związane z utrzymaniem gospodarstwa domowego.</p> <p>5. Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców.</p> <p>6. Niewystarczająca wiedza o istniejącym problemie oraz brak umiejętności w zakresie poszukiwania wsparcia przez rodziny.</p> <p>7. Długotrwałe korzystanie z pomocy społecznej przez niektóre rodziny</p>

V. Odbiorcy Programu

Adresatami programu są rodziny zamieszkałe na terenie Miasta Jastrzębie-Zdrój, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, dzieci i młodzież, które pozbawione są właściwej opieki ze strony otoczenia, rodziny, opiekunów, najbliższych, a także zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej, oraz takie rodziny, które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

VI. Realizatorzy programu

Realizatorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 są Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu-Zdroju oraz instytucje i podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny, w szczególności rodziny przeżywającej trudności. Dobro rodziny i dziecka ma stanowić najważniejszy cel.

VII. Cel główny i cele szczegółowe

Głównym celem programu jest „**Wspieranie rodziny w prawidłowym wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych**”.

Cele szczegółowe:

- 1. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz wzmocnienie kompetencji rodzicielskich.**
- 2. Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich, organizacyjnych i finansowych w budowaniu i utrzymaniu systemu wspierania rodziny.**
- 3. Zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.**

VIII. Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Mieście Jastrzębie-Zdrój są budżet państwa, dotacje celowe i dofinansowania zadań własnych, budżet gminy oraz inne źródła finansowania.

IX. Efekty i realizacja programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Jastrzębie-Zdrój opracowanego na lata 2025-2027 ma na celu uświadomienie rodzinom, które przeżywają trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, że sytuację tą można naprawić, że efektywne stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin, ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z wieloma dysfunkcjami, współpraca i zaangażowanie rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej, wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form pomocy i wsparcia, rozwijanie współpracy wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację działań na rzecz wspierania dzieci i rodziny poprawi jakość ich funkcjonowania.

Spodziewane efekty realizacji Programu:

1. poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności,
2. polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
3. wzrost kompetencji w wypełnianiu ról społecznych,
4. zminimalizowanie negatywnych zachowań,
5. utworzenie skutecznego systemu wsparcia rodziny,
6. ochrona przed umieszczeniem dzieci w pieczy,
7. zwiększenie świadomości korzyści płynących ze wsparcia poradnictwa specjalistycznego,
8. Wzrost kompetencji rodzin w poprawnym wypełnianiu ról społecznych.

X. Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie w ramach przedkładanego sprawozdania w terminie do 31 marca każdego roku przez Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój Radzie Miasta w Jastrzębiu-Zdroju z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

XI. Podsumowanie

Rodzina codziennie napotyka problemy, którym musi stawić czoła, ale są też takie rodziny, które w tej sferze mają problem. Trudne warunki, zarówno materialne jak i w ogólnym funkcjonowaniu wymagają interwencji z zewnątrz. Współczesnej rodzinie potrzeba pomoc wielostronnie, dlatego należy zaangażować wszystkie możliwe siły i środki społeczne. Skupić się należy na działaniach wspomagających i profilaktycznych. Priorytetowym zadaniem instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną powinno być zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, które doświadczają przemocy ze strony rodziny oraz zaniedbania. Cel ten można osiągnąć wspólnie poprzez jednolite zasady postępowania służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny. Wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie oraz może zaowocować poprawą sytuacji bytowej małoletnich, ale i wzrostem świadomości rodziców w kontekście troski o dzieci. Rodzina wymaga pomocy i wsparcia w zakresie nabycia odpowiednich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych. Stworzenia bezpiecznej atmosfery domowej, która zapewni dzieciom właściwy rozwój. Obecne metody wychowawcze, niestabilna atmosfera domowa nie sprzyjają prawidłowemu rozwojowi małoletnich. Niskie kompetencje wychowawcze, brak odpowiednich wzorców do naśladowania niekorzystnie wpływa na funkcjonowanie małoletnich dzieci. Rodzina wymaga wzmocnienia, ukierunkowywania, motywowania, monitorowania w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodzinnego jak i społecznego. Podejmować należy stosowne działania, by wspomóc rodzinę w trudnej sytuacji opiekuńczo – wychowawczej oraz socjalno – bytowej. Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie konsekwencjami, którymi najbardziej będą zagrożone dzieci. Priorytetem wspierania rodziny powinno być zatem zapewnienie odpowiednich warunków dla rozwoju młodego pokolenia oraz ukształtowanie wartości i norm związanych z wychowaniem.